

Lo Somatenent

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals lli-
rerias d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco del Sol Rambla de las Flors.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Dimèrcres 3 de Desembre de 1902.

ANY XVII NUM. 4449

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 1.25
En provincies, trimestre. 4.00
Extranjer y Ultramar. 8.00
Anuncis, a preus convencionalis

TRIPLE AIGUA NAT SERRA (Cullita d'aquest any) preparada ab la flor recent recullida del taronjer agre. Es de un agradable sabor y delicat perfum.
FARMACIA SERRA-DEVANT DEL SOLAR QUE HA ADQUIRIT LO BANCH D'ESPANYA

CHAMPAGNE MIRÓ Y TARRAGÓ

DEMANEULO EN LAS PRINCIPALS BOTILLERIAS, COLMATS, CONFITERIAS, HOTELS Y RESTAURANTS

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat a la meva clinica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any de una escrófula crònica. Cansat d'usar sens cap resultat cuantas emul-
sions y reconstituyens se preconizan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfits Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Le-
niz, Catedratic de Barcelona.
Exigeixis lo llegítim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y details ar-
quitectòrichs y escultòrichs pera iglesias, etc.
Imatges de fusta y cartró-pedra de totas midas y models.
PREUS REDUHITS

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.-REUS
Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botoneduras
pera camisas, paraiguas, sombrillas, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders,
boquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetets, colls y punys.

APERITIU-CORROBORANT
Tónich-febrífugo
THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
BARCELONA
Unica casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de men-
jar com aperitiv; després com digestiv.
Demanis en tots los cafés, ultramarins, cas-
inos, confiterias, etc.
Los pedidos, aixi per Espanya com pera Amé-
rica, deuen dirigirse a The Cosmo S. en C. y de
C. en P.—BARCELONA.
Agent General a Reus, Joseph Martorell, S. en C.
Carrer Monterols número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO
Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas a 13 pts.
Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los
guanos dels senyors
MASSÓ Y FERRANDO.-REUS

GRAN REGALO

En la libreria de Tost Germans se regala un tomo de preu 0'50 pessetas a tots los
que hi comprin l' Almanach de la Esquella de la Torratxa.
ARRABAL BAIXA JESUS, 2.-REUS

LA CASA THE COSMO S. EN C. Y DE C EN P.,
domiciliada a Barcelona, fa saber que ha adquirit lo *billet* corresponent al núme-
ro 12,449 del sorteig de Nadal, de la Lot-ria Nacional, quin posa a disposició de
tots aquells de sos clients que la hourin ab demandas durant los dias compresos
entre 'l 1er. d' Octubre fins al 23 de Desembre d' aquest any.
La casa The Cosmo s' obliga a entregar a sos clients en l' acte del pedido
una participació formal de dit número.

DESDE MADRID

(De nostre redactor corresponsal.)
Un decret impossible
Lo Real Decret d' Instrucció pública del
dia 22 ha posat de manifest duas cosas de las

cuals convé pendre nota. Es la primera la
persistencia dels politichs de certa alsada en
llurs campanyas contra la ll.ngua, qu' es l'
ànima de la nostra terra. Consisteix la sego-
na en l'identitat de criteri que respecte d'
aquest punt importantissim, existeix entre 'ls

diputats catalans de Ca' alunya, adhoc los que
forman, per desgracia, en las filas del expar-
tit liberal.
Cal fer ressaltar als ulls de tothom aquesta
coincidencia que, d' una banda prova l' uni-
versalitat de l'amor de l'idioma a cosa postra
y d' altra banda deix traslluhir la facilitat ab
que, haventhi un xich de bona voluntat, se po-
san d'acort en cuestiones d' interés primordial,
los representants de diferents colors nascuts
entre l' Ebre y las platjas del Mar llati.
La disposició draconiana a quém refereixo
avuy ha sigut dictada pel mateix esperit qu'
engendra las dels opressors de Polonia y
Finlandia. Basta llegir l' articulat del decret
pera persuadirse de que l' objectiu es la des-
aparició del catalá. Aixó no 's diu, ni 's pot
dir clar, però está en l' ànim dels qui pensan
com l' autor de reforma tan poch meditada.
En efecte aquesta bona gent trovan cosa
molt natural y planera que nosaltres renun-
ciem a parlar com s' ha parlat sempre a Ca-
talunya d' onze sigles en-sá, y no concebeixen
que preferim nostre idioma al de Cervantes.
A tots los extrangers los hi semblará impos-
sible un fet qu' és, no obstant, cert y positiu:
als ministres, diputats y senadors qu' im-
posarian, si poguessin, l' us del castellá a tot
drap, no se 'ls hi ha ocorregut m-y girar l'
oració per passiva y pensar l' efecte que 'ls
faría que 'ls catalans, ó 'ls russos ó 'ls ingle-
sos s' empenyessin en obligarlos a deixar lo
castellá y servirse del catalá ó del rus ó del
inglés pera tots los resos de la vida.
Y, en bona lògica, aixis es com haurian de
considerar la cuestió. Ells que tan aferratsats

están, y fan molt bé, al llenguatge dels seus passats, deuria comprendre qu'igual sentiment niuha en los cors de tots aquells que no son borts, y ser los primers de menyspreuar als qui renegan d'aqueix precíós llegat de las generacions que serviren de motillo a l'actual generació.

Peró, ja ho he dit més d'un cop: los amos d'Espanya, més que de tontos peccas de mal intencionats y saben que no podrian disfrutar tranquilament del goig de fer mans y mànegas de Catalunya mentres als catalans nos uneixi aquest llas que 'ns imprimeix caràcter y marca ab segell especial tots nostres actes.

Si de bona fe y ab calma, sense pl'n preconcebut, s'hagués estudiat un assumpto que 'l mateix ministre regoneix no esser de poch més ó menys, poch hauria costat d'entendre que 'l mestre no pot ensenyar en castellá res del mon a noys y noyas que del castellá no n'entenen moltes vegadas ni un mot. Mas aquí tot sembla, ó 's fa com si semblés, atentatori a l'unitat de la patria. Aquí, per lo vist, unitat vol dir uniformitat, y a més a més l'uniformitat tallada sobre 'l patró, no dels més avansats sino cabalment dels més endarrerits, dels que diuen qu' a Espanya no hi ha regions y que 'ls que donan a proporció més soldats a l'exèrcit y més diners a l'Hisenda son los herens de la nació.

Partint d'aquest engegament, real ó fingit, res se fa impossible de creure, y hauriam de dar gracias porque, com diuen certs periodichs, y no dels menys importants, se 'ns permet parlar en catalá als cafés, als casinos y ateneus y fins a casa, que ja es tot lo que 's pot dir.

Aquí no han arribat noticias de lo que passa a Bèlgica, a Austria-Hungria y altres llocs en cuestió de llenguatge; més ben dit si hi han arribat es com si no, puig, encara que més d'un cop ho han fet present diputats catalans, no tots catalanistas, en la Cambra popular, de res ha servit. En Moret deya l'altre dia que la tendencia moderna es a unificarho tot, y 'l seu company d'Instrucció Pública ja veyém lo qu' ha fet.

S'ha vist, empró, que 'l disbarat era massa gros y 'l pare del famós decret ha procurat apedassarlo. Però ¿de quina manera? Tots ho sabem; permetent qu' ademés d'ensenyar la doctrina en castellá s' ensenyi en nostra llengua nadiua. Y pera aixó 'ha sigut precis que 's reunissen los representants de Catalunya al Parlament y posesin al ministre en lo cas de dir ab claretat lo que volia.

L' explicació dada en particular, y després en lo saló de sessions, no es del tot satisfactoria, y 'l nostre senador catalanista senyor Bertrán d' Amat s' ha reservat, com componia, 'l dret de protestar ab la solemnitat y amplitud degudas, devant del Senat, d' una resolució que, ni atennada, respon a l'idea que de nostres atribucions personals y públicas deuhen tenir los encarregats de legislar.

Un altre aspecte ofereix lo malhanat decret qu' ha cridat l'atenció de molts, y es la lleugeresa ab que 's faculta pera utilisar cualsevol text escrit en l' idioma nacional que tinga l'aprobació del arquebisbe primat de las Espanyas, es a dir, cualsevol catecisme que, per fas ó per nefas estiga florintse en los magatzems d'algún editor que no sapiga com darli sortida, y ara veurá 'l cel obert de bat a bat. Consti qu' al dir aixó no invento ni faig carrechs a determinada persona: Repteixo 'l que ha dit algú, que per cert no era catalá.

Mes, deixém apart certas petitesseas, encara que de petitesseas provenen de vegadas consecuencias molt grans y sensibles, y fixemos en las paraulas que dedicava algún diari de la vila y cort al decret tot just va publicarse. "No es possible—deya 'l periodich que no cal nomenar, per ser d' imparcialitat ben regoneguda—consentir aquesta forma enveldada y hipocrita d' una acció qu' acabaria per fer completament extrangeras pera 'l restant d' Espanya a las novas generacions de catalans que passen per las escolars públicas."

Se tracta "d' una resolució tan vigorosa com necessaria a que 'l govern ha tingut d'apel·lar pera impedir que 's trenqui 'l vincle més essencial de l'unitat de l'Estat, l'idioma oficial." Si, té raho: l'idioma es vincle "essencial", y per aixó, entre altres cosas, volém nosaltres conservar lo nostre; com volém y devém conservar tot alló que 'ns caracterisa y acredita de bó l'experiencia de moltes centurias. No 's muda de llenguatge com se muda de camisa; cada poble te 'l que li convé y han anat formant en successivas etapas sos fills. Cuan los estudiants de Barcelona han telegrafiat al ministre qu' actes com lo seu ajudan a fomentar lo Catalanisme han estat en lo cert, y cuan alguna entitat se li ha dirigit, a proposit del mateix acte, en catalá, li ha demostrat del modo més palpable qu' anava per mal camí volent violentar las lleys de la Naturalesa, molt més fortes que las d'un conceller de la corona.

No tothem pensa com lo senyor Maestro, referintse al vasch, que s' ha d'ajudar a ben morir a las llenguas espanyolas, no sent la castellana; y es precís, absolutament precís, respectar lo dret, que tant de convicció com sentiment, de parlar la qu' aprenguerem de petits, y enclou los recorts més prehuats de la vida.

Pensar que 'ls catalans hem de renunciar a servirnós d'un instrument d'intel·ligencia exclusivament nostre, refonentlo y anul·lantlo dins d'un altre, per herms que sia, es faire des châteaux en Espagne. No pretenim, ni hem pretés may, imposar nostré idioma, pero tampoch consentirem en llensar per la finestra la paria en que foren escrites tan grans obras y 's perpetuaren tan grandiosos esplets.

No cal que 'ns digui cap ministre, ni ningú de fora casa, quinas son las ventatjas que 'l castellá pot reportarnos. Cadesquí de nosaltres, qui més qui menys, coneix las tals ventatjas y las aprofita sempre y cuan ve 'l cas de ferho. Lo poble catalá ha donat, y dona, provas de que sab triar lo que li convé, y aquells que 'l desconeixen no tenen de passar cap ansi, en aquest particular: parla y parlará com tinga per convenient en tots los moments de sa vida, sense faltar als miraments qu' entre si 's guarda la gent ben educada, y procurant no ferir l'amor propi dels qui no parlan com ell, pero guardant com santa reliquia l'adoració del tresor qu' hereté de sos avis.

De ministres y governs n'hi han de nous cada dia; però d'idiomas no més n'hi ha un que fassa per casa, y aquest, lo mateix a Catalunya qu' a Castella es aquell que 'ns serveix pera recompensar lo somriú de nostra mare y donar lo darrer adeu a nostres fills.

B. SANTOS.
27 Novembre.

Se tracta "d' una resolució tan vigorosa com necessaria a que 'l govern ha tingut d'apel·lar pera impedir que 's trenqui 'l vincle més essencial de l'unitat de l'Estat, l'idioma oficial."

Se tracta "d' una resolució tan vigorosa com necessaria a que 'l govern ha tingut d'apel·lar pera impedir que 's trenqui 'l vincle més essencial de l'unitat de l'Estat, l'idioma oficial."

REGISTRE CIVIL del dia 2 de Desembre de 1902
Naixements
Manel Angles Guinart.—Joseph Maria Anguera Laporta.—Rosa Carnisé Grau.—Joan Solé Freixa.
Matrimonis
Defuncions
Enrich Casamayor, 63 anys, Arrabal Santa Agua, 34.—Joan Ollé Carbonell, 51 anys, Rosselló 4.

Calendari catalá
Sant d'avuy.—S. Francisco Xavier
Sant de demà.—Sta. Bàrbara
Surt lo SOL á las 7 h. y 8 m. y 's pon a las 4 h. 31 m.; surt la LLUNA a las 9 h. 29 m. y 's pon a las 7 h. 38 m.
MERCATS
Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espuga de

Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espuga de Francolí.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS del dia 2 de Desembre de 1902, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispart.

Table with columns: Horas d'observació, Baròmetre aneroida, Grau d'humitat, Pluja en 24 horas, Aigua evap. en 24 horas, Estat del Cel. Data: 9, 15.

CRONICA

Lo SOMATENT se ven a Barcelona en lo kiosko "El Sol", Rambla del Centro.

La "Unió Catalanista" ha posat a la venda unas tarjetas de felicitació pera que las colectivitats y individuos catalanistas puguin seguir la lloable costum de felicitarse mútuament ab motiu de las vinetas festas de Nadal y Cap d'any. La Junta Permanent ha gut de desistir, en atenció a las actuals circunstancias, del proposit de publicar un nou modelo de tarjetas, essent las d'enguany iguals a las dels anys passats quin dibuix es degut al excelent artista catalá En Joseph Pascó.

Ditas tarjetas se venen en la Secretaria de la Unió (Cueuralla 1 y 3 pral.) y en los principals kioscos al preu de 0'10 pesseta una, ab un 25 per 0/0 de descompte per las entitats catalanistas y portan en la casa de la direcció lo segull imprés de la Unió y en l'anvers la següent lletra "A vos bonas festas y a Catalunya vida nova."

Segons l'artic 29 de las ordenansas de Correus aquestas tarjetas poden circular, ab data y firma manuscrita, ab un segell de quart de centim, y franqujades ab 5 centim per l'extranger y interior de las poblacions.

De la comissió organidora de la funció donada a benefici al Hospital, hem rebut un d-tallat estat de comptes.

Per diferents donatius ingressaren 1.082 pessetas 25 céntims. Importaren los gastos, 231 pessetas 80 céntims.

Benefici obtingut, 850 pessetas 45 céntims. Distribució.—Limosna entregada al Hospital, 800 pessetas 45 céntims.

Idem als cegos de la orquesta, 50 pessetas. Total distribuit, 850 pessetas 45 céntims, lo benefici líquit.

Ahir a las deu del matí, a l'Arrabal Santa Agua se promogué un esvalot, per los erits y disputas d'uns gitanos y un pagès foraster que 's barallaren, més, afortunadamnt la cosa no passá a majors.

Després de donar a las caixas l'original del número d'ahir, visitá nostre Redacció lo senyor Director del Institut pera donarnos algunas explicacions sobre la cuestió que motivá lo solt que fou pretext pera que 'l senyor Aibiñana escrigués la inmotivada carta que publicá un diari local.

Las esplicacions del senyor Batet nos han complascut, per ara, pero de la seva resolució depen la conducta que poguessim seguir.

tuoria Arrabal de Santa Ana, d'ahont anirà a l'Esglesia de la Puríssima Sanch. Lo dol se despedirà al Portal del Roser y tot seguit se celebrarán los funerals en la nomenada Esgleria. Rebi nostre pesam la familia del finat, qui na ánima vullga Deu acullir en sa gloriosa morada.

Nostre particular amich en Diego Vilanova ha sigut nombrat representant en aquesta ciutat de la important fabrica de mosaichs hidrúulichs de don Jaume Blanch de Castelló de la Plans.

L'amich Vilanova que te a la disposició del públich, extens y variadissim mostruari de dits mosaichs, se proposa servir a cuants encárrechs se li fassan en ventatjosissimas condicions. Per consums se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 937'94.

D. MANEL DE PEÑARRUBIA Procurador dels Tribunals Ha traslladat son despatx a la Rambla de Sant Joan, número 30-3er. TARRAGONA

Després de la cura 'l pago Es cosa cómoda pera tots y assegura als malalts la tant desitjada salud. Pera mes detalls, llegeixis a la 4.ª plana "Milagrosos contes ó Injecció antivenérea y Roob anti síftich COSTANZI."

Secció comercial

Mohiment del port de Tarragona Entradas de avans d'ahir De Marsella y Barcelona, en 4 dias, vapor "Cabo Trafalgar" ab efectes consignat a don Marián Peres. Despatxadas Pera San Carlos, l. "Teresa," ab llastre. Pera Biblio y escalas, vapor "Cabo Trafalgar," ab efectes.

J. MARSANS ROY Y FILLS REPRESENTANT, E. CABRÉ GONZALEZ Carrer Santa Ana, 19. Cotisació á Barcelona á las 16 d'ahir Interior 74'02 BARCELONA Amortisable 5 p 94'15 Francs 35'40 Colonial — Lliuras 34'05 Mercantil 65'75 MADRID Norts 58'10 Interior 73'92 Alicants 94'10 Francs 35'50 Orenses 29'95 PARIS Obs. Fransa 2 1/4 58'75 Exterior — Id. Almansa 5 0/0 104'87 Norts 201' Id. Id. ayg — Alicants 326' Ordres de Bolsa, Compra y venta al contact de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d'or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

BOLSI DE REUS Carrer Monterols, 27 Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde 3ª ahir. Interior 74'05 Cubas del 68 — Colonial — Cubas del 90 — Orenses 29'95 Amortisable 94'15 Norts 58'10 Ob. 5 p 1. Almansa 105'37 Alicants 94'25 Id. 3 p 1. Fransas 58'66 Vitalici V. — Id. 3 p 1. Orense 49'87 PARIS MADRID Exterior — Interior 73'92 — GIROS — Paris 35'25 Londres 34'—

TELEGRAMA DE PARIS Exterior. 83'65 Portugués 31'40 Rio Tinto, 1006'— Norts. 202'— Alicants. 327'— Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contact de tota classe de va-

lors cotissables de Borsa, Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paisos.

CAMBIS CORRENTS
en lo dia d'ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 d'f.	—	33'70	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	34'27
Paris 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	35'90	35'90	36'—
Amberes 90 d'f.	—	35'25	—
Marsella 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	—	—	—
Perpignan 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
Hamburg 90 d'f.	—	—	—
" 8 d'f.	—	—	—
" vista.	167'30	—	—
Cambi anterior de Valors locals			
Gas Reusense.	650	—	—
Industrial Farinera.	675	—	—
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.	750	—	—
Manufacturera de Cotons.	120	—	—
C. Reusense de Transvias.	30	—	—
C. Reusense de Transvias privilegiadas.	5	—	—
per 100.	510	—	—
Electra Reusense.	—	—	—
Manicomio de Reus.	—	—	—

ANUNCIS PARTICULARS

Empresa Hidroforica de Reus
Al objecte d'atendre als treballs pera la

conservació de minats y construcció de nous, compra y cambi de canyerias y demés anexos, y de conformitat ab lo disposat en l'article 5nt. dels Estatuts y 89, parrafo 5nt. del reglament vigent, la Junta general extraordinaria celebrada lo dia 16 del corrent mes y any acordá:

Reclamar dels socis un dividendo passiu de 1'50 pessetas per acció, quantitat que deurán fer efectiva los interessats en lo domicili del senyor Tresorer don Pau Abelló Boada, carrer de Pi y Margall, (abans lra. del Rosari), número 4, desde las deu del matí a la una de la tarde de tots los dias laborables, dintre el plasso de reixanta dias, a contar desde el de la publicació per primera vegada d'aquest anunci; en la prevenció de que totes cuantas accions deixessin de satisfer dit pago en lo terme expressat quedarán a favor de la Societat, disminuint lo número de la semesas, y s'entendrà que sos respectius duenyos renuncian a tot dret sobre la totalitat de la acció ó accions que en tal omisió incurreixen, conforme a lo previngut en l'article 7é. dels Estatuts.

Lo que, pera coneixement y govern dels senyors Accionistas, se publica lo present anunci. Reus 24 de Novembre de 1902.—Per A. de la J. D., lo secretari, Francisco Benavent.

"LLIGA CATALANISTA"

AVIS
En compliment del article XIII dels estatuts se convoca a tots los socis a la junta general ordinaria que se celebrará el prop vinent diumenge dia 7 del corrent a las tres de la tarde en lo local de la societat. Reus 1er. Desembre de 1902.—P. A. del C. D. Lo Secretari, Andreu Anguera.

SE VEN

Per convenir aixís a son propistari, se ven una una botiga de cerraller, quinas eynas se troban en perfecte bon estat de servey. Ne donarán rahó en la impremta d'aquest diari.

LLET PURA DE VACA
VACAS SUISSAS
HORT DE PAU ABELLÓ
Se ven en lo carrer del Roser, 4.

CLÍNICA DE MASSATJE

DE **P. DURÁN, METJE-CIRUJIA**
Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada al de la Presó.—Reus
Ab lo massatje manual y vibratori s'obtenen ràpids y orpendents curacions en las enfermetats següents:
Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumbat), Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc.
Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vico), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escriptors, etc.
Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astringencies de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

APRENENT

Se'n necessita un en aquesta impremta.

Cambra Agrícola de Reus y sa Comarca

Abonos quimichs
La Cambra te a disposició dels senyors socis, abonos quimichs y sas primeras materias, pera la propera sembra, arbrat y vinya. Garantizada sa puresa. Prens de cost. Reus 1er. Novembre 1902.

CLÍNICA DENTAL
de **Don Fulgenci Agustí Aleu**

Cirujá-Dentista de la Escola de Medicina de Madrid; ex-deixeble del Dr. Almeyra de Madrid y dentista, del Hospital de San Pau y Santa Tecla de Tarragona et., etc.
Tractament de las enfermetats de la boca y dents. Extraccions **sens dolor**. Orificacions, empastes y tota classe de obturacions. Construcció de dents, lantaduras y aparatos de totes classes y emplen de tots los anaterichs avuy coneguts.
Reb á Reus tots los dilluns y divendres de 9 matí á 5 de la tarde. A Tarragona tots los demés dias.
Arrabal de Sta. Ana núm. 1, principal.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 2.
Descarrilament
En lo Ministeri de la Governació s'ha rebut un telegrama comunicant que prop de Algodor ha descarrilat lo tren corren procedent de Badajoz.

Las primeras noticias, per cert ben confosass, que s'han tenen del sucés son de que han resultat nombrosos viatgers ab contusions més ó menes graves.

S'esperan més detalls que esplanquin ab claretat lo descarrilament, com també las desgracias personals que hi hagut y la seua noms, pera treure d'ansietat a moltas familias.

Cuestió obrera

Los obrers de la fábrica de vidre de Xixon han acordat declarar-se avny en vaga.

Los patrons per accedir a sas pretensions demanan rebaixa de la tributació.

Los dependents de Comers de la mateixa població han telegrafiat adherint-se al descans dominical.

Del Marroch

Han circulat rumors d' haver ocorregut desordres als voltants de Tetuán y el Marroch. Los centres oficials ne'n saben cap noticia y si la saben no la volen dir.

Profanació

Un telegrama de Ciudad Real dona compte d' una profanació de que ha sigut objecte lo cementiri del poble de Daimiel. Se trobaren escampats per terra sarcòfecs, lapidas y creus.

S'ignoran los autors de la profanació. Més del descarrilament

S'han rebut més noticias de Badajoz referents al descarrilament del tren corren.

Lo maquinista del tren ha resultat ferit gravement. Ademés ho están, pero de poca gravetat, l' administrador de correus, un fill del subsecretari de Governació, que ta una ferida a la ma; lo comandant senyor Osma, que ho está de la cuixa y un criat del senyor Rocamora, també de la cama.

IMP. CARRERAS Y VILA.

ORLEANSAIS

D. Enrich Casamayor Casamayor

HA MORT!

Q. E. P. D.

Sos desconsolats cusins don Emili y donya Enriqueta, (albacas testamentaris) y demés familia, al participar á sos coneguts y relacionats tan dolorosa pèrdua, los hi pregan lo tingan present en sas oracions y se serveixin assistir, avuy, á tres quarts de nou, á la casa mortuoria, Arrabal Santa Ana 34, pera acompanyar lo cadaver á la Esglesia de la Puríssima Sang, y d'allí á la Porta del Roser ahont se despedirá lo dol. Seguidament se celebrarán los funerals pera l'etern descans de l'ànima del mort, siguent la darrera missa a gran orquesta, quedant agrañida la familia, de las personas que concorrin á dit acte.
Reus 3 de Desembre de 1902.

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida Correu 4'53 mati; arribada 8'34 mati.
 " Expres 7'05 " " 9'14 "
 " Mixto 8'41 " " 1'03 trde
 " Merc. 12'07 " " 8'02 nit.
 " Correu 2'14 trde. " 5'24 trde
 " Mixto 7'14 " " 10'19 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida Merc. 5'15 mati; arribada 3'06 trde
 " Mixto 6'01 " " 11'30 mati
 " Correu 9'47 " " 1'05 trde
 " Ombs. 12'35 " " 5'32 "
 " Mixto 2'26 trde. " 7'11 "
 " Expres 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa

Surtida Correu 1'35 trde. Arribada 8'35 nit.
 " Mixto 7'57 " " 6'36 mati
 " Expres 9'44 nit " 3'01 "
 " Merc. 3'36 trde. " 11'54 nit.
 " " 5'32 mati " 8'51 mati

Dels dos darrers lo primer no mes arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus

Surtida Expres 1'50 mati; arribada 6'59 mati
 " Correu 7'— " " 2'06 trde
 " Mixto 10'05 nit " 8'11 mati
 " Merc. 0'38 mati " 11'27 "
 " " 6'59 trde " 10'15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida Correu 8'29 mati; arribada 11'35 mati
 " Mixto 6'05 trde. " 9'57 nit
 " Merc. 1'45 " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no mes arriba a Vimbodi.

De Lleyda a Reus

Surtida Mixto 5'28 mati; arribada 9'29 mati.
 " Correu 4'05 trde. " 7'09 trde.
 " Merc. " " 1'39 "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodi.

De Reus a Tarragona

Surtida Mixto 8'16 mati; arribada 8'45 mati.
 " " 9'44 " " 10'18 "
 " Merc. 2'30 trde. " 3'05 trde.
 " Correu 7'17 " " 7'48 "

De Tarragona a Reus

Surtida Correu 7'45 mati; arribada 8'15 mati.
 " Merc. 12'22 trde. " 1'— trde.
 " Mixto 5'08 " " 5'46 "
 " " 8'— nit " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU

Servey de trens que regeix desde 1 dia 29

Setembre de 1902

Sortidas de Reus: al mati 4'10.—10.—A

la tarde a las 2'47.—4'15.

Sortidas de Salou: al mati a las 4'56.—

11'04. A la tarde a las 5'32 y 7'40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

DE

D. ANTON BARDOY

HABITACIONES Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA.

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Angelo Costanzi
 Diputació, 435, etl. Barcel.

Mils y mils de celebritats mèdicas, després d'una llarga experiència, s'han convensut y certificat, que perà curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, càlculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extrenyiments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.

També certifican que perà curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols curá radicalment la sífilis y herpes, sino que extren los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon èxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab ell, admét als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos i era'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en totas las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Carpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mèdicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecres y divendres a las 12.

DESCUBRIMENT IMPORTANTÍSSIM

L' eminent Dr. A. Charles Lambert de París, després de profund estudi sobre las enfermetats venéreas y sifiliticas, ha trobat lo modo de curarlas radicalment no sols sens fer l' us del "Mercuri," sino cuan també aquellas enfermetats contretas per l' us d' ell. Lo tractament es sencillissim y las fórmulas son purament vegetals, donchs sa composició no es altre que herles medicinals de la India y las presenta en la forma següent: Las Píldoras Charles Lambert curan purgacions, estrenyiment de l' urina, flux blanch de la dona y gota militar. La Injecció Charles Lambert ts d' usas al mateix temps que las píldoras perque la curació sigui mes radical y mes prompte.

L' Elixir Ch. Lambert es un gran medicament y eficassissim pera la completa destrucció de tot bacillo sifilitich y llimpia ab son us la sang impura deixantla en son estat normal lliure de tot virus y donat salut y immunitat pera que 's reproduexi tant terrible enfermetat, y deu pendres com a complement del tractament una vegada que la purgació etc. hagi desaparecut. Preu de las píldoras ptas. 4'50.—La Injecció 3'80 y l' Elixir 3'80.

De venta en totas las bonas farmacias; a Reus Anton Serra, Farmaceutich.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE NOVEMBRE DE 1902

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo 21 de Novembre directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y ràpit vapor francés

ITALIE

LÍNEA PERA 'L BRASIL

Sortirá de Barcelona lo dia 5 de Desembre pera Bahia Río Janeiro y Santos, lo graudiós y acreditat vapor francés

ORLEANAIS

Consignataris a Barcelona, Ripol y Compañia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats

Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo dipòsit exigit per las Lleys fiscals vigents com garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

LA PALATINE

Companyia inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.

A Reus: dirijirse a D. LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

¡¡INCREDIBLE VERITAT!!

Unica y verdadera ocasió pera gastar be lo diner en regalos, quin valor supera sempre al que costa. Objectes d' or de lle garantisat (18 quilats) ab bonichs y exlendents brillants, químicament perfectes, de mes valor, per son constant esplendor llimpiesa, que 'ls verdaders. Descomposició de llum, duresa, lapidació perfecta, imitació maravillosa.

5.000 PESSETAS

se regalan al qui distingueixi aquets brillants Alaska dels lligitims. Gran premi en la Exposició de Paris.

- Anells pera caballer, or brillant 50 pessetas.
- Idem pera idem (brillant molt gros) 100 "
- Agulla idem, idem 25 "
- Agulla idem, idem (brillant molt gros) 50 "
- Anells pera senyora ó senyoreta, idem, idem 25 "
- Arrecades (parell) pera senyoreta, idem, idem 25 "
- Idem pera senyora, idem, idem 50 "
- Idem pera idem, (brillant gros) 100 "
- Idem pera noyas (verdader regalo) 25 "
- Medallas or de lley, abla efigie de la Purissima esmalt de Florenca y brillants Am: Alaska 100 "

S' envian franch de tot gasto per correu, en calxetas certificadas y declaradas mercancias, pera tot Espanya y illas.

No se servirà cap pedide que no sigui abans convingut lo pago.

Se te d' enviar la mida de las anells, prenentla ab un fil al entorn del dit.

No 's fan descomptes: no 's concedeixen representacions, ni s' envian mostras. Gratis y franch lo Catalogue Ilustrat.

A tot comprador que no 's conformi ab la mercancia se li retornará immediatament son import.

Dirigirse al representant general y únich de la Societat «Oro y Brillantes», Am: Alaska, G. A. Buyas, Corso Romana, 104 y 106, Milan (Italia).

PERA VIURER BE

estar sempre de bon humor y pera precaveres de tota classe de enfermetat y infecció, es precis fer constant us del Elixir Verdi.—No 's coneix cap cas de persona que fent un us moderat, però constant d' aquest milagrós elixir, haigi caygut malalt del estómach ó de febre. Las personas sanas deuen pendren pera no caurer malalta; las que están malaltas, las endebles, malhamoradas deuen pendrel pera posarse bonas.

Deu mil certificats de metjes y malalts atestiguan d' una manera clara, terminant, lluminosa, lo infalible qu' es en molts cassos, y lo indiscutiblement bo qu' es sempre l' Elixir Verdi es un tónich analéptich: es a dir que reanima y enforteix. A Inglaterra, Alemania, Bélgica, Dinamarca y altres païssos las famíllas están constantment provistas del milagrós elixir pera son contínuus, y a aixó tal vegada es degut que aquellas rassas siguin mes desarrolladas, mes fortas y vigorosas que altres en Espanya mateix, províncias que mes us fan d' aquest precios elixir, senyalan menos enfermetats y indican en los noys major forsa y vigor. L' Elixir Verdi se troba de venta en totas las farmacias a dos pessetas frasco.